

Nagy Valentina (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Hogyan változott meg a védőoltások jelentősége az utóbbi években?

A különböző fertőző betegségek már régóta sújtják az emberiséget. A védőoltások felfedezésével azonban a járványok terjedése megállíthatóvá vált. A tudomány fejlődésével, ma már egyre több módszer áll rendelkezésünkre passzív vagy aktív immunizálásra. Az utóbbi évek kihívásai közé tartozik a fejlődő országok helyzete, ahol az átoltottság aránya még mindig nagyon alacsony. Továbbá az oltást ellenzők tábora is egyre gyarapodik, mely a járványok újbóli felbukkanását okozhatja. Napjaink legaktuálisabb kérdése a koronavírus elleni vakcina fejlesztése. Több mint 180 vakcina fejlesztése zajlik párhuzamosan a különböző országokban, így a vírus elleni vakcina nem évek, hanem hónapok távlatában elérhetővé válhat.

Lőrincz Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Eszközökkel vagy eszközök nélkül? A táplálékszállító eszközhasználat összehasonlítása mindenevő és maggyűjtő hangyáknál

Az eszközhasználat képességével az állatvilág lényegesen nagyobb része rendelkezik, mint azt korábban feltételezték. Bár a viselkedés terén a főemlősök és az énekesmadarak élvezik a legnagyobb figyelmet, az egyéb állatcsoportoktól, mindenekelőtt a rovarokról szóló ismeretanyag is folyamatosan bővül. Utóbbi csoport eszközhasználatának legismertebb és legtöbbet kutatott példája a bűtyköshangyákhoz (Formicidae: Myrmicinae) köthető, amelyeknek egyes képviselői folyékony táplálékforrást fellelve különböző apró, környezetükben található tárgyakat helyeznek annak felületére, majd miután az elhelyezett tárgyakra tapadt némi táplálék, azokat a fészekbe szállítják fészektársaik táplálása céljából. A viselkedés a táplálékgyűjtés hatékonyságának növelése és új kompetíciós mechanizmusok kialakítása révén számos előnnyel ruházza fel a folyékony táplálékforrásokat is hasznosító mindenevő fajokat, meglepte viszont magyarázatra szorul az olyan specializált életmódú csoportoknál, amelyek ezt a viselkedést természetes körülmények között feltehetőleg nem mutatják. Vizsgálatunk során egy mindenevő faj, a vörös karcsúhangya (*Aphaenogaster subterranea*) és egy táplálékspecialista faj, a maggyűjtőhangya (*Messor structor*) eszközhasználatát hasonlítottuk össze annak megállapítására, hogy az eszközhasználat mennyiben tér el a két különböző életmódot folytató hangyafaj között. Eredményeinkből kiderült, hogy a *M. structor* mind az eszközök ráhordásának és elszállításának dinamikája, mind a felhasznált eszközök mennyisége tekintetében alulmaradt mindenevő rokonával szemben, valamint, szemben az *A. subterraneával*, nem mutatott preferenciát egyik eszköztípus iránt sem. Mindez arra utal, hogy a *M. structor* az eszközhasználó viselkedés egy egyszerűbb, kevésbé kifinomult formája jellemzi, amely alighanem a mindenevő,